

JEDNIČKA

...nejstarší a přece mladá

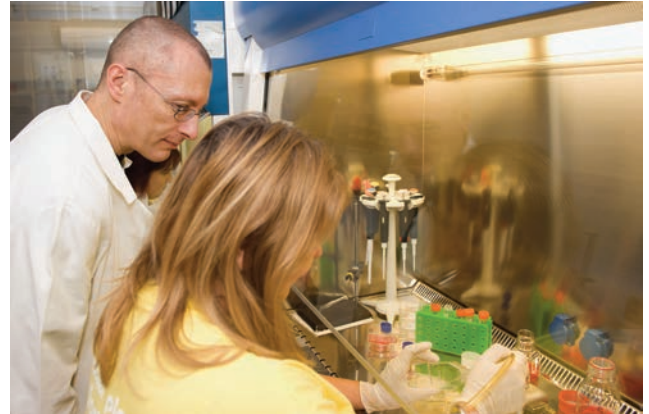
Vážené kolegyně, milí kolegové, přátelé,

tématem aktuálního čísla Jedničky je doktorské studium. Pro vysoké školy jsou doktorské studijní programy (DSP) pomyslnou „vlajkovou lodí“ vzdělávání. O formální a organizační stránce jednotlivých oborů studia se dočtete na našich webových stránkách. Zde se chci zamyslet spíše nad tím, co je spojuje a zároveň přesahuje, ale i nad tím, kde cítíme – diplomaticky řečeno – určitě rezervy.

Začnu dobrými zprávami. Většina našich oborových rad je tvořena společnými týmy více institucí, které se zabývají biomedicínským výzkumem – ostatními lékařskými fakultami, Přírodovědeckou fakultou UK, pracovišti Akademie věd ČR. Představují tak další platformu spolupráce a komunikace autorit jednotlivých oborů. Oborové rady jsou klíčové pro rozvoj, průběh i administrativu studia. Jejich systém, vycházející ze struktury základních disciplín, je na naší fakultě nastaven tak, že brání atomizaci doktorských studií na množství jednotlivých specializací. Je jistě těžké vytyčit hranici, které specializace jsou jen aplikací a kdy se stávají samostatnou vědeckou disciplínou. Je ovšem třeba, aby v sobě oborové rady měly zastoupení relevantních odborníků a školitelů pokrývající naše vědecké port-

vědeckou excelenci, ale i praxi s vědeckou administrativou, úspěšnost v přípravě a vedení grantů. A v neposlední řadě i jejich etické ukotvení, integritu, věrohodnost. Vedení postgraduálních studentů má výrazně individualizovaný rozměr a je podstatně více kolegiální než hierarchické. I proto je ovlivnění osobnosti studenta školitelem mnohem komplexnější než ve studiu pregraduálním. I proto slyšíme-li jméno školitele, jsme ve svém oboru schopni poměrně přesně odhadnout kvality a styl práce jeho studenta či absolventa.

V loňském akademickém roce jsme ve spolupráci s VFN upřesnili pravidla programu MD/PhD, který ovšem ještě na určitá zlepšení čeká. Obě instituce ho vnímají jako jeden z významných kroků přípravy svých budoucích profesionálních elit. Ve výběru kandidátů MD/PhD, ale i v širším ostatním, mohou pomoci výsledky hodnocení studia DSP na jednotlivých pracovištích naší fakulty prezentované před nedávnem na našem intranetu.

ponující vlastní vědecké produktivity) velmi dobře chápou. Ještě více si cením toho, že jsou dané problematice ochotni věnovat nezištně svůj čas, energii a zkušenosti.

Horším zprávami většinou říkáme eufemisticky „výzvy“. Pojdme tedy k několika takovým výzvám. Pravidla doktorského studia jsou formalizována volněji, než je tomu u studia pregraduálního. To není problém v případě profesionálního přístupu všech zúčastněných. Bohužel čas od času musíme řešit situace, kdy student příliš nestuduje, školitel moc neškolí, oborová rada příliš neradí a příběh trvá v bukolické atmosféře řadu let, přičemž pro chaos v dokumentaci je obtížné cokoli rozhodnout a spíše se čeká na „sublimaci“ celé záležitosti.

V poslední době (včetně nedávno proběhlého auditu doktorských studijních programů UK akreditační komisí) si uvědomujeme nutnost zamyslet se nad maximálními počty studentů vedených jedním školitelem. Netvrdím, že školitel by měl mít podle pravidel rytířů Jedi toliko jednoho žáka, nicméně školení například 18 studentů a případně následně hrátky s plejádami více či méně institucionalizovaných školitelů-specialistů-konzultantů evokují určité rozpaky... Víme, že vysoký počet studentů na školitele je často v souběhu s jejich dlouhým a mno-

(pokračování na straně 2)

„Dobré vedení v doktorském programu má být pro kvalitního studenta zárukou jeho budoucího životního úspěchu, bez ohledu na to, zda zůstane ve svém oboru, či nikoli.“

folio. Z tohoto hlediska jsou živým organismem, který reaguje na dynamiku svých oborů.

Jednou z významných odpovědností rad je výběr školitelů. Jejich kvalita určuje startovní čáru budoucí kariéry studentů. A mluvíme-li o kvalitách školitelů, máme na mysli nejen jejich neoddiskutovatelnou

Dobrou zprávou, které si osobně velmi vážím, je také kontinuální zájem o zlepšování podmínek DSP mezi našimi akademickými kolegy, kteří ačkoli třeba nejsou součástí žádných administrativních struktur fakulty, význam DSP (zpravidla na základě svých rozsáhlých mezinárodních zkušeností a im-

UK AKTUÁLNĚ

➤ Pozor na laciná gesta, varoval rektor UK při vzpomínce na Jana Palacha

Piетním aktem u busty Jana Palacha 16. ledna 2014 si zástupci Univerzity Karlovy spolu s akademickou obcí připomněli 45. výročí sebeupálení studenta filozofické fakulty. Profesor Václav Hampl, tou dobou rektor univerzity, ve svém proslavu varoval před lacinými gesty, kterých v našem prostředí stále přibývá. Přibližně stovka zástupců akademické obce a veřejnosti uctila památku Jana Palacha minutou ticha a zapálením svíček. Mezi těmi, kteří se přišli poklonit památce Jana Palacha, byli i bývalí absolventi

Univerzity Karlovy primátor hlavního města Prahy Tomáš Hudeček a Daniel Herman, ministr kultury ČR.

➤ Prezident Zeman jmenoval profesora Tomáše Zimu rektorem UK

Profesor Tomáš Zima převzal 21. ledna 2014 spolu s dalšími nově zvolenými rektory veřejných vysokých škol jmenovací dekret z rukou prezidenta ČR Miloše Zemana. Jmenování na Pražském hradě se za univerzitu zúčastnili také emeritní rektor UK profesor Václav Hampl a tehdejší předseda Akademického senátu UK profesor Jan Hála. Prezident uvedl, že si před jmenováním velmi pečlivě prostudoval podklady o jednotlivých rektorech, včetně zápisů o způsobu volby. „S úctou a obdivem jsem

ocenil vaši odbornou způsobilost vyjádřenou publikační činností a mimo jiné i citačním indexem,“ řekl prezident Zeman a popřál rektorům hodně štěstí při skloubení manažerské a odborné činnosti. Jménem všech nově jmenovaných rektorů pronesl děkovnou řeč nastupující rektor UK profesor Tomáš Zima. Uvedl, že rektori si uvědomují odpovědnost své funkce nejen vůči akademickým obcím, ale i vůči celé společnosti, protože vysoké školy patří k institucím, které svým konáním ovlivňují dějiny v našem státě.

Inaugurace nového rektora UK se uskutečnila 4. března 2014.

(dokončení ze strany 1) hdy i neúspěšným studiem. S tím může souviset i občasné chápání PGS nikoli jako procesu odborného růstu, ale jako čekání „na přestup“ na jinou pracovní pozici. Ponechávám stranou jednotlivosti, kdy zájem o PGS plyne z čistě kariéřních motivací – jak u studenta, tak u školitele.

Takže, co říci na závěr? DSP jsou klíčem k rozvoji špičkové vědy – ať v klinických či teoretických oborech – a jejich studenti jsou jejími přímými spoluvůdci. Zároveň ovšem kvalitní průprava v doktorském studiu má rozvinout potenciál a kvalitu doktorandů obecněji. Vystihuje to často citované motto: „Dobré vedení v doktorském programu má být pro kvalitního studenta zárukou jeho budoucího životního úspěchu, bez ohledu na to, zda zůstane ve svém oboru, či nikoli.“

Aleksí Šedo, děkan 1. LF UK

V ČÍSLECH

Počet studentů DSP na pracovištích 1. LF UK v letech 2003–2013

Celkem:	1567
Z toho:	429 (27,4 %) studium úspěšně dokončilo
	447 (28,5 %) studium nedokončilo/zanechalo
	691 (44,1 %) je ve stávajícím školním roce
	zařazeno do různých DSP

1 A ZAHRANIČÍ

Gong Xi Fa Cai!

Uctívost, chilli, dav – tři slova, kterými charakterizuje Singapur. Tradice, rozvoj, diskuze (ideálně prý u čaje, kávy a koblih z Václavské pasáže) – tři slova, kterými charakterizuje naši fakultu. Odborný asistent Anatomického ústavu 1. LF UK MUDr. Lukáš Lacina, Ph.D., působí od roku 2012 v Laboratoři biologie epitelů při singapurském Institute of Medical Biology. Pracovišti, kde se má prý člověk seznámit s nejrůznějšími přístupy k biomedicínskému výzkumu.

„Často mi nezbyvá než žasnout nad schopnostmi, vynalézavostí, entuziasmem a pilí některých kolegů. Jak jsem poznal už v Praze u profesora Karla Smetany, přednosty Anatomického ústavu, kde se v laboratoři setkávali často lidé z nejrůznějších medicínských odborností s chemiky, fyziky a jinými přírodovědci, cennou devizou každé vědecké komunity je ochota lidí o problémech diskutovat. A nalézat netradiční řešení překračující hranice jednotlivých pracovišť i oborů,“ říká L. Lacina.

Jako lékař má na spoustu problémů z praktických příčin a díky zkušenosti odlišný úhel pohledu. „Mezi laboratoři a klinikou leží tzv. údolí smrti, ve kterém nalezneme svůj hrob mnoho vědeckých hypotéz a projektů. Někdy se obávám, zda nejsem trochu potížísta a cimrmanovsky řečeno „vědecký kontrarevolucionář“. Ale doufám, že právě to mnohdy činí diskuze zajímavější a plodnější,“ myslí si Lukáš Lacina.

Hroší kůži zatím nepotřeboval

Jeho vědeckým zaměřením je dermatovenerologie a dermatohistopatologie. Na otázku, zda potřebuje mít člověk občas „hroší kůži“, aby mohl dělat medicínu a vědu na světové úrovni, odpovídá: „Naštěstí jsem nikdy nebyl nucen přijmout zaměstnání na pracovišti, kde by hroší kůže byla

nutná k přežití kvůli podivným mezilidským vztahům. Pokud jde o spolupracovníky na 1. LF i mimo ni, měl jsem zatím vždy velké štěstí a privilegium, že mezi námi panovaly vztahy přinejmenším gentlemanské. Soutěživost je při práci důležitá, medicína ani výzkum nejsou výjimkou, ale v každém týmu musí panovat především jasná pravidla fair play a spontánní přesvědčení, že si musíme pomáhat. Tenhle kýžený stav je poměrně křehký a definitivně jej dokáže rozvrátit třeba i jediný deprivant. Když jsme před lety s prof. Štorkem připravovali podklady pro web Dermatovenerologické kliniky, narazili jsme v poznámkách někdejšího přednosty prof. Štávy o dramatických osudech výuky chorob kožních a pohlavních na citát „fluctuat, nec mergitur“ – „zmitána vlnami, přec

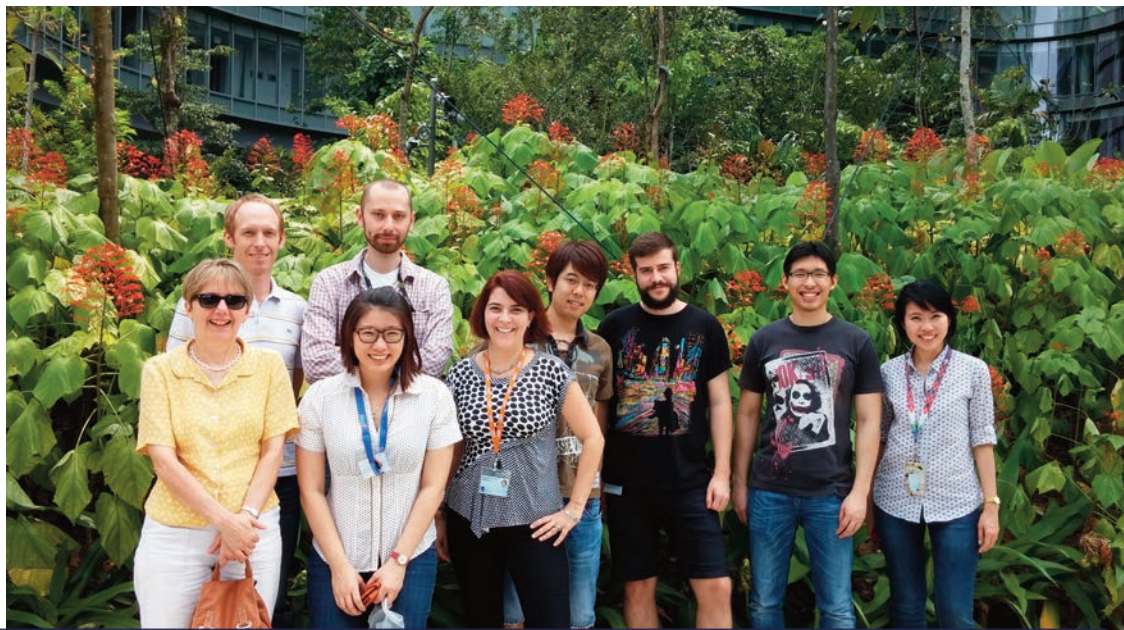
s nejrůznějšími lidským utrpením. Určitě „obrnění se“ je tedy výhodou, ne-li nutností. „V Praze jsem měl možnost spolupracovat se specialisty na maligní melanom. Ale ani po mnoha letech k jejich výbavě hroší kůže rozhodně nepatřila. Empatie, obratnost v komunikaci a nahléd jsou jistě potřeba a mnoho se od zkušenějších dá okoukat,“ dodává.

Poněkud váhavý střelec

Do Singapuru se poprvé dostal už v roce 2008 na konferenci jako postgraduální student Karla Smetany, kde se setkal s profesorkou Birgitte Lane. „Přestože první nabídka na spolupráci padla již tehdy, neměl jsem pocit, že bych ji měl přijmout před dokončením doktorského studia. Později jsem zase měl pocit, že bych neměl odcházet před atestací z dermatovenerologie.

Podařilo se zde např. úspěšně rozjet program komplexní diagnostiky vzácných syndromů spojených právě s fragilitou epidermis. Případy nejrůznějších variant epidermolysis bullosa do Singapuru přicházejí nejen z okolních států, ale třeba až z Jordánska.

Druhým projektem, kterým L. Lacina navazuje na předchozí práci v Praze, je studium agresivních kožních nádorů u pacientů s dystrofickou epidermolysis bullosa – tj. s mutacemi kolagenu VII, ale i s mutacemi genu pro receptor TGFβRI, které stojí v pozadí syndromu mnohočetných keratoakantomů typu Ferguson-Smith. Na genetických modelech se snaží ozřejmit význam interakcí mezi nádorovými buňkami a okolní stromální složkou nádoru. „Ačkoli mi na to zbývá méně času, než bych si přál, věnuji se také výuce lékařské histologie na LKC School of

Lukáš Lacina (na snímku vpravo nahoře) s kolegy z Institute of Medical Biology v Singapurě.

nepotápí se“. Doufám, že se 1. LF ani v budoucnu nepotopí a hroší kůže nebude zařazena mezi osobní ochranné pomůcky pro výkon práce.“ Na druhé straně je podle Lukáše Laciny pravdou, že lékař potká spoustu smutných případů spojených

Jsem zjevně poněkud váhavý střelec, takže jsem do Singapuru přesídlil až po 4 letech,“ vysvětluje.

Laboratoř prof. Lane se zabývá biologií intermediárních filament, kromě obecné biologie i genetikou chorob, které jsou způsobeny jejich mutacemi.

Medicine. Měl jsem unikátní příležitost spolupracovat s Imperial College London na vzniku této lékařské fakulty – kompletně na zelené louce. To se nestává každý den,“ tvrdí L. Lacina.

(pokračování na straně 3)

Exkurze do Zentivy

V rámci volitelného předmětu s názvem Lék: výzkum – farmaceutický průmysl – terapie – úhrada navštívili studenti I. LF UK výrobní závod společnosti Zentiva, a. s. Dostali zde možnost prohlédnout si výrobní linky tablet, mastí a čípků a vyslechnout odborný výklad. Zpětná vazba studentů byla, stejně jako v loňském roce, velmi pozitivní. Součástí exkurze bylo také podrobné vysvětlení vnitřní struktury a fungování společnosti, studenti měli možnost se ptát či vyjadřovat k tématům, která je zajímala.

ed

Vánoční setkání na Novoměstské radnici

Děkan I. LF UK profesor Aleksí Šedo se setkal s představiteli pracovišť I. LF UK a dalšími spolupracovníky a příznivci na přátelském setkání na Novoměstské radnici. Při té příležitosti byl představen další díl výběru z besed s předními osobnostmi a přáteli I. LF UK „Křeslo pro Fausta“.

vh

Den otevřených dveří 2014

Den otevřených dveří 2014, který se uskutečnil v sobotu 11. ledna, opět potvrdil velký zájem o studium medicíny na I. LF UK. Posluchárny na půdě I. lékařské fakulty UK byly zcela zaplněny.

vh

126. reprezentační ples mediků

10. ledna 2014 se v Paláci Žofín uskutečnil již 126. reprezentační ples mediků. Příznivcům plesu byly k dispozici všechny sály Paláce Žofín. Ples společně zahájili děkan I. LF UK prof. Aleksí Šedo

(dokončení ze strany 2) Průmyslu nekonkurujeme, jsme partnery

A jaké jsou podmínky pro vědeckou práci v Singapuru? „V posledních dvou dekáдах zde do vědy poměrně výrazně cíleně investují a vytvářejí pro ni silné zázemí. Jde o projev tradičně velmi silné čínské úcty ke vzdělání. Na druhé straně jde o investice, které mají v podtextu vždy i určitý ekonomický rozměr. To zase odkazuje na neméně silnou úctu k prosperitě, kterou každý správný Číňan popřeje do nového lunárního roku,“ říká L. Lacina a dodává, že v Singapuru existuje poměrně masivní a organizovaná podpora spolupráce mezi výzkumnými institucemi, univerzitami a výrobní sférou.

„Výzkumné instituce a univerzity nemohou být ani zde apriori jen zdrojem komerčně úspěšných produktů – nikdo to po nich ani nežadá. Dokonce nedělají ani stejné či podobné věci jako oddělení research & development farmaceutických či biotech firem. To ale neznamená, že nemáme společné zájmy a nedíváme se společným směrem. I proto nejspíše dokonce nesmíme průmyslu konkurovat, ale máme být partnery. Je to postoj rozumný, trvale udržitelný a hodný následování,“ tvrdí Lukáš Lacina. Transfer technologií a mezinárodní spolupráce nejsou problémy, ve kterých by se česká a singapurská realita významně lišila. Na Singapuru je podle něj ale možné obdivovat, že nenechá „své mozky“

„Kdo nemá odpitváno vlastníma rukama, kdo nemá odkoukáno v mikroskopu, má menší šanci porozumět a musí často tápat nebo jen předstírat,“ říká ke znalosti anatomie a histologie L. Lacina.

jednoduše odcházet do zahraničí a že nadějně studenty (a selekce je opravdu tvrdá) sám aktivně vysílá na pregraduální i postgraduální studia na prestižní univerzity. Velmi nákladné vzdělání umožňuje systém smluv a opcí, který studenty po dokončení studia současně zavazuje k návratu do vlasti a práci ve výzkumu. „Jde o systém zajímavý a ve zdejších podmínkách úspěšný. Studentům mnoho nabízí, ale současně po nich tvrdě vyžaduje respekt k pravidlům,“ zdůrazňuje L. Lacina.

Singlish – tvořivosti se meze nekladou

A nakolik je obtížné skloubit vědeckou práci s klinikou a péčí o pacienta? „Teoreticky je věda od špičkové péče neoddelitelná. Prakticky ale někdy vědecká spolu/práce utone v bezbřehých povinnostech rutinní lékařské péče, což není české specifikum. Proto si myslím, že právě v programech MD/PhD je velká budoucnost. Postgraduální studenti ale pro svou práci potřebují trvalou podporu, jasná pravidla a vhodné podmínky. Naši jedinou šanci pro skvělou medicínskou péči a vědu je úzká spolupráce v rámci fakulty i s pracovišti třeba Akademie věd ČR. Řada takových projektů našťestí v českých podmínkách již úspěšně běží, personálně a dokonce i technologicky je mnoho pracovišť na slušné úrovni,“ myslí si L. Lacina.

Na otázku, zda se naučil něco z některého úředního jazyka – tedy malajštiny, tamilštiny nebo čínštiny, odpovídá: „Na ulici nejvíc uslyšíte jazyk, kterému se oficiálně říká singlish. Jde o variabilní směsici angličtiny, nejrůznějších čínských dialektů a ostatních jazyků. Tvořivosti se meze nekladou, užít lze slovo jakéhokoli původu, které zrovna dotyčný mluvčí zná a potřebuje, bez ohledu na původ ostatních slov ve větě. Krom přání do nového roku koně, Gong Xi Fa Cai!, se toho ode mě víc nedozvíte.“

Pokud jde o návrat do ČR, uznává, že na absenci sychravého počasí si člověk snadno zvykne. „Předpokládám ale, že jednoho dne budu zase s láskou nadávat na rozmary evropského počasí,“ konstatuje Lukáš Lacina.

jat

a představitelka Spolku mediků českých Monika Hošková.

vh

Vánoční Křeslo pro Fausta 3. prosince 2013 patřilo docentu Robertu Jechovi

Od samého začátku se doc. Robert Jech věnuje pacientům s poruchami řízení pohybu způsobenými Parkinsonovou nemocí a dystonií. Absolvoval stáže na McGill University v Montrealu a University of Minnesota v Minneapolis. Soustavně se věnuje pacientům v pokročilé fázi Parkinsonovy nemoci s generalizovanými dystonickými syndromy a pacientům se spasticitou.

vh

Vzpomínka na paní Josefínu Napravilovou

V roce 2010 se rozhodla darovat I. lékařské fakultě UK peněžitý dar ve výši 700 000 Kč pro nejlepší studenty I. a 6. ročníků. „Přeji si, abychom

zase měli dobrý a studovaný národ,“ prohlásila tehdy paní Napravilová. Letos oslavila své 100. výročí narození. Bohužel nedlouho poté nás opustila navždy. Vedení I. lékařské fakulty s lítostí oznamuje, že paní Josefína Napravilová dne 19. února 2014 zemřela. Děkujeme jí za její podporu naší fakulty. Památka na ni zůstane navždy v našich srdcích.

vh

Florbalový tým I. LF UK zahájil sezónu

Florbalový tým I. LF UK úspěšně zahájil sezónu 2013/2014. Po loňském těsném čtvrtém místě má v tomto ročníku florbalové ligy zatím na kontě 3 jasná vítězství a vede tabulku skupiny B. Zejména výhra 5:0 nad FTVS je velmi cenná, i když kontumační, protože se soupeř nesešel. Cíle do letního semestru jsou jasné – probjovat se opět do play-off a dotáhnout to tentokrát až do finále.

jjf

➤ Gaudeamus Praha 2014

Ve dnech 28.–29. ledna navštívilo více než 8600 návštěvníků Výstaviště v Holešovicích, aby se na pražské verzi veletrhu pomaturitního a celoživotního vzdělávání Gaudeamus informovali o možnostech dalšího studia.

Z uchazečů o studium medicíny nepominul stánek I. LF UK snad žádný, mnozí z nich přicházeli cíleně se zájmem o zubní lékařství či konkrétní bakalářské obory. Atraktivní náhled do svých oborů v rámci svých prezentací „Věda pro život“ pro návštěvníky připravily studentky všeobecného lékařství a také naši adiktologové. Díky za skvělou reprezentaci fakulty na stánku patří Kristýně Kučerové (VL, 4. ročník) a Báře Malíkové (ZL, 2. ročník).

➤ Lučba lékařská slaví 130 let výuky v češtině

Všimli jste si někdy osobnosti na pamětní desce v mezipatřné budovy děkanátu? Prof. MUDr. Ivan Horbačevský stál u samých počátků české výuky lékařské chemie před 130 lety. Byl prvním přednostou Ústavu lékařské chemie a stejně jako současný přednost Ústavu lékařské biochemie a laboratorní diagnostiky prof. Tomáš Zima zároveň i rektorem naší univerzity. Spolu s ÚLBLD slaví i sesterský Ústav biochemie a experimentální onkologie v čele s přednostou a děkanem prof. Aleksim Sedem. V jejich laboratořích se česká věda a medicína systematicky posouvá kupředu – díky lékařské chemii a našim biochemikům dnes dokážeme např. rozpoznat základní typy žloutenky nebo nejrůznější druhy otrav. Česká lékařská chemie slaví, buďte u toho taky! :)

➤ Výsledky ankety mezi prváky

Abychom zkvalitnili a lépe zacílili komunikaci směrem k uchazečům o studium na naší fakultě, vyzvídali jsme u studentů současných prvních ročníků, jak se rozhodovali o vstupu na I. LF UK. Z 229 respondentů byla čtvrtina (26 %) přijata na základě vynikajícího studijního průměru na střední škole. Potěšitelný je fakt, že téměř všichni (97 %) z odpovídajících podali přihlášky i na jiné vysoké školy, a zatímco 70 % bylo opravdu přijato i jinak, nakonec se rozhodli právě pro naši fakultu. Informace o I. LF uchazeči čerpali nejčastěji z we-

bových stránek fakulty (46 %); 43 % respondentů navštívilo některou z propagačních akcí fakulty, nejvíce Den otevřených dveří (51 %) a Jedničku na zkoušku (26 %). Slovy jednoho z odpovídajících studentů: „Nikdo nechce být druhý, proto volím I. LF UK!“

Podrobnější analýza výsledků ankety bude zveřejněna na fakultním webu. Všem respondentům ankety děkujeme!

jf

➤ Sdružení PAV vystavovalo ve Faustově domě

Pražští amatérští výtvarníci vystavovali v únoru svá díla v Akademickém klubu I. LF UK ve Faustově domě. Výstava nazvaná „Krajinou, městem, přírodou“ tentokrát představila díla všech členů

sdružení – Josefa Beneše, Jany Borovanské, Libuše Hlavičkové, Marty Nedvědové, Borise Růžičky a Marie Vaňkové. Jejich vnímání okolního světa a přírody vyjádřené prostřednictvím vystavovaných obrazů jistě oslovilo návštěvníky klubu ve Faustově domě. Poprvé se u nás představila před dvěma lety velmi úspěšnou výstavou svých obrazů členka sdružení PAV paní Jana Borovanská.

vh

➤ Křeslo pro Fausta v nové podobě

Tradiční cyklus besed Křeslo pro Fausta nastartoval v letošním roce s novou energií a také s novou dramaturgií. Moderátorkou besed se stala paní Marie Retková, moderátorka a bývalá hlasatelka Československé televize. Poprvé se návštěvníkům Akademického klubu I. LF UK představila při setkání s legendárním českým hercem Ludkem Munzarem. A že změna byla přijata příznivě, to bylo patrné z nabitého klubu ve Faustově domě. Věříme proto, že nová dramaturgie Křesla pro Fausta si získá svoje příznivce. Budeme se na Vás těšit každý poslední čtvrtek v měsíci, který bude vždy patřit setkáním s osobnostmi z oblasti vědy, medicíny, společenského i kulturního života.

vh

➤ Významný představitel lékařské vědy v Křesle pro Fausta

Profesor David Sedmera z Anatomického ústavu I. LF UK byl dalším hostem v Křesle pro Fausta. Jeho odborný zájem je zaměřen především na vliv epigenetických faktorů na vývoj myokardu a zvláště na vývoj převodního systému srdečního. Únorové setkání s ním bylo zajímavé nejen pro odbornou veřejnost, ale pro návštěvníky, kteří se rádi seznamují s novinkami v naší lékařské vědě.

vh

KNIHOVNA MÉHO SRDCE

Vedoucí (přednosta) Ústavu vědeckých informací I. lékařské fakulty a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze (ÚVI) uděluje každý rok cenu „Knihovna mého srdce“ člověku, který v uplynulém roce (ale nejen v něm) zásadním způsobem přispěl k rozvoji činnosti ústavu. Cena byla udělena v provincii loňského roku již počtvrté. Tentokrát ji přijal pan prof. MUDr. Karel Smetana, DrSc., přednosta Anatomického ústavu I. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze za spolupráci a podporu při budování studovny morfologických oborů pro studenty prvních ročníků.

Jak a proč cena vznikla, jaká je její historie, byl zatím krátká? Inspirací nám byla v roce 2009 vyhlášená celonárodní anketa „Kniha mého srdce“. Jejím cílem nebyla jen samotná anketa, ale popularizace knih a čtení obecně. ÚVI byl v té době již přestěhován do nových prostor na adrese U Nemocnice 4. Rozvoj služeb, který umožnila velkoryse zrekonstruovaná budova, byl nebyvalý. Chtěli jsme poděkovat vedení fakulty i jinak, než jen tím, že budeme plnit pracovní úkoly a rozvíjet odbornou činnost. A tak vznikla „Knihovna mého srdce“. Cena pro ty, kteří náš ústav – jehož je knihovna jako taková jednou z částí – udělali něco nad běžný rámec svých pracovních povinností. Keramické srdce, dekorované knihovnickým motivem, je dílem RNDr. Aleny Volkové Balvínové. A každé předávané srdce je originál.

První srdíčko převzal v roce 2010 tehdejší (emeritní) děkan fakulty prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., MBA. Jemu patří velká zásluha na tom, že ÚVI sídlí U Nemocnice 4. Na slavnostním předání jsme mu měli možnost poděkovat zcela konkrétním způsobem, srdcem na dlaní. Dalšími oceněnými se v následujících letech stali MUDr. Jan Bříza, CSc., ze Všeobecné fakultní nemocnice (2011), proděkan I. LF UK prof. MUDr. Aleš Žák, DrSc. (2012), a již výše zmiňovaný prof. MUDr. Karel Smetana, DrSc. (2013).

Možnost předat ocenění je vždy radostná událost. Pro nás i proto, že je stále více těch, kteří činnost a rozvoj našeho ústavu podporují – myšlenkou, radou i skutkem. Jsme útvar, který slouží studiu i praxi, společně fakultě i nemocnici. Evidujeme téměř 11 000 registrovaných uživatelů. A podpora, které se nám dostává, nás vysoce motivuje. Na I. lékařské fakultě a ve Všeobecné fakultní nemocnici není ÚVI – a tak ani knihovna – popelkou.

PhDr. Hana Skálová

Od skokanského můstku k zubnímu

Rychlobruslařka Martina Sáblíková, plastický chirurg Bohdan Pomahač. Dvě osobnosti, které za jedničku ve sportu a v medicíně označuje teprve 19letá Michaela Doleželová. Studentka 1. ročníku zubního lékařství na naší fakultě a skokanka na lyžích, které účast na nedávných XXII. zimních olympijských hrách v Soči utekla v 2letém nominačním období jen o pár bodů (mj. ostatní reprezentantky ČR nevybojovaly žádné body). Byla první náhradnicí. Druhé místo z prosincové univerziády v Itálii nebo 11. místo v závodě světového poháru v Německu a „sportovní škola života“ však několika násobné mistryni ČR možná předpovídají budoucnost nejen/přinejmenším tu olympijskou...

Tušíte, kolik skoků na lyžích jste v životě už absolvovala?

Začala jsem se skoky poměrně pozdě, ve 12 letech. Dá se říci, že za letní sezónu jich stihnu okolo 500, za zimní pak asi 300, takže mám za sebou něco mezi 5 a 6 tisíci skoky.

Jak dlouhé máte lyže, z jaké výšky se odrážíte – uvážíme-li velký můstek s kritickým bodem 90 metrů – jak dlouho letíte a kam nejdál jste doskočila?

Lyže měří 245 cm, odvíjí se to od hmotnosti a výšky, podle BMI. Novější můstky K90 mají hranu ve výšce 2 až 3 metry a ve vzduchu můžu vystoupat i do 5 metrů. Skok trvá asi 2 až 3 sekundy a ten nejdělsí se mi povedl v létě na závodech v Planici – 137,5 metru je zároveň ženský český rekord.

Co vás přilákalo právě na zubařinu a právě do Prahy?

Už dlouho jsem věděla, že bych se chtěla stát lékařkou a přemýšlela jsem, zda jít na všeobecné lékařství, nebo na stomatologii. Hodně mě lákala třeba chirurgie nebo plastická

chirurgie a bylo pro mě velké dilema se rozhodnout. Nakonec jsem usoudila, že zubařina je věc, kterou bych chtěla dělat. Upřednostnila jsem Prahu před Olomoucí, i když pocházím z Ostravska, protože 1. LF patří pod Univerzitu Karlovu, tím pádem má historii a tradici.

Miša Doleželová (na snímku vlevo) získala 2. místo na univerziádě v Trentinu.

Mají skoky na lyžích a zubní lékařství něco společného? Mě napadá přinejmenším můstek...

... víc toho asi nebude. Ani nejsme sport, kde by si závodníci častěji ničili zuby, spíše kolena, klíční kosti a záda. Nebo může při pádu dojít i k otřesu mozku.

Máte oblíbený můstek?

Obecně by se dalo říci, že skokani, kteří mají krátké nohy, mají radši strmější nájezdy a ti, co je mají delší, spíše mírnější. Já jsem ten druhý případ – můj oblíbený můstek je v rakouském Ramsau a v Liberci.

Co bylo nejtěžší se naučit ve skocích a co zatím ve stomatologii?

Ve skocích udělat co nejjednodušší pohyb na odrazové hraně můstku i následně ve vzduchu a zbytečně to nekomplikovat. Ve škole je nejob-

tížnější skloubit závodění s výukou, protože mám problém s nahrazováním praktik, která jsem zameškala. Na fakultě se mi snaží vyjít v rámci možností vstříc, i tak je to těžké propojit. Kdybych si vybrala lehčí obor, asi by to bylo jednodušší.

A pomáhá vám závodění ve studiu?

Paradoxně ano, a hodně. Díky tomu, že jsem zvyklá na řešení stresových situací a na to být neustále v určitém režimu, řekla bych, že mám třeba menší problém naučit se do školy ve vymezeném čase. Jsem schopná se na látku soustředit a nevypadává mi koncentrace. Myslim, že stres zvládám lépe, než kdybych v životě nesportovala.

Vysoce bodově hodnocený je tzv. telemarkový poklek při doskoku, kdy skokan přednese jednu nohu dopředu. Je to obtížný prvek? A je rozdíl mezi mužským a ženským skákáním na lyžích?

Telemark je povinnost – nelze udělat pěkný skok bez doskoku. Naučit se ho podle mě není o nic těžší než jakékoliv jiné prvky ve skocích. Akorát je doskok třeba komplikovaný tím, když člověk přiletí ve špatné pozici, což více zatěžuje holenní kosti, nebo když skokan nedopadne na strmý svah, ale už na rovinu při velmi dalekém skoku. Řekla bych, že skokanky jsou takové ladhnější, kolikrát se na ně zajímavěji kouká a více u nich rozhoduje technika – tu mají vypilovanější. Chlapi mají ale zase větší, silnější odraz na hraně. Délka skoku je nicméně u mužů i žen prakticky stejná, rozdíl se vykompenzuje rychlostí. Rekordy můstku mohou držet i ženy.

Trénujete v Praze sama?

Bohužel ano, většinou když přijdu ze

školy, trénuji každý den cca 2 až 2,5 hodiny. Dostávám od trenéra plán zaměřený především na fyziku, dynamiku a rychlost. Zkouším třeba výskoky se závažím, napodobování nájezdu, směru odrazu nebo letecké pozice.

Nakolik je povedený skok „v hlavě“ závodníka?

Opravdu hodně rozhoduje, jak je skokan připraven psychicky. Ale nohy jsou také důležité, jedno bez druhého by nešlo, musí to být v rovnováze.

A co se vám honí hlavou těsně před spuštěním na můstek? A co těsně před testem?

Je to vlastně podobné – ujišťuji se, že to umím. První skoky na můstku, hlavně na tom, který ještě neznám, jsou trochu spojené s nervozitou. Přemýšlím, jak je to bezpečné a co mohu čekat po odrazu. Ale vždycky se snažím uklidnit, že musím udělat „jen“ to, co umím.

Před testem si většinou opakuji látku a myslím na otázky, které bych chtěla dostat :)

Máte vůbec čas se potkávat se spolužáky z fakulty?

Musím přiznat, že s některými sportovci se vidím častěji – třeba s běžci na lyžích Bauerem, Kožíškem, Koukalem nebo s akrobatickou lyžařkou Nikolou Sudovou. Spolužáky potkávám jen při vyučování, mimo školu na to moc času nemám.

Pokud byste si musela vybrat mezi medailí z olympiády a jednodušším oborem či školou, co byste zvolila?

To je hodně těžká volba. Spíš bych se asi vzdala medaile, protože závodění není na dlouhou dobu. Člověk se mu může věnovat jen omezený okamžik, ale díky vzdělání může být zaměstnán po zbytek života. Zatím přemýšlím tak, že až skončím se závoděním, chtěla bych se naplno věnovat stomatologii.

jat

CO PRO MĚ ZNAMENÁ

Prof. MUDr. Jan Borovanský, CSc., zakladatel nové terapie maligního melanomu z Ústavu biochemie a experimentální onkologie 1. LF UK

1. LF UK je pro mne symbolem náplně života, neboť s výjimkou základní vojenské služby a zahraničních stáží jsem zde prožil celý post-teenagerovský život. V den sv. Václava 1961 jsem nastoupil jako fiškus k prof. A. F. Richterovi, který mne naučil, co je to laboratorní přesnost a jak umění dává člověku životní optimismus. Prof. Z. Vodrážka mi odhalil krásy moderní biochemie a výhody pracovní houževnatosti. Prof. J. Duchoň

mne infikoval zaujetím pro pedagogickou a vědeckou činnost. Pedagogická práce je krásná: celý život se setkávám se studenty 2. ročníku, a tím žiji v iluzi, že čas neplyne. Náhodný pohled do zrcadla pak samozřejmě vyvolává přechodný pocit deprese z vzezření osoby, kterou zahlédnu, ale mezi mladými lidmi se smyslem pro humor se člověk rychle zase zotaví. Snad proto jsem jistotu dobu učil paralelně na všech lékařských fakultách v Praze. Vůbec nechápu některé kolegy, kteří (mezi čtyřma očima) pokládají výuku za nutnou daň, kterou musí obětovat, aby se mohli věnovat vědecké práci. Z učitelů fakulty mne svým pedagogickým šarmem nejvíce okouzil usměvavý patolog prof. Adam

Jirásek. Studium článků i vědecká činnost jsou časově náročné a vyžadují toleranci bližních. Práce v laboratoři někdy přináší zklamání, ale daleko častěji radost. Okamžiky, kdy z množiny dat vystavají obrysy výsledků, nebo chvíle, kdy cestou vědeckých disputací s přáteli (např. s doc. Hachem, dr. Melezínkem, a zejména s prof. Ellederem nebo s prof. P. A. Rileyem) si člověk udělá v mozku jasno, byly a jsou jedinečné. Též mne fascinovaly chvíle, kdy jsem si na kongresech mohl spojit jména, která jsem znal jen z literatury, s obličeji badatelů a badatelek a s některými z nich navázat trvalé přátelství. 1. lékařská fakulta je šťastně umístěna v malebné končině nedaleko centra a má svůj genius loci, o němž krásně hovořívá prof. C. John. Přejí všem, aby se vám v životě přihodilo to, co se přihodilo mně: každý den se těším do práce. vh

Názory? Zkušenosti? Fakta či domněnky? Zajímá nás vše!

Komunikace, důvěra, vzájemná úcta... Atributy možná určující dobrý mezilidský vztah. Měly by být typické i pro školitele a jeho doktoranda, kteří mají společně posouvat biomedicínu kupředu, nebo jsou podstatnější méně ušlechtilé rysy? Na to jsme se zeptali vašich kolegů – učitelů i studentů pregraduálního či doktorského studia.

Co považujete za nejdůležitější ve vztahu školitel – doktorand?

HYDE PARK

Prof. David Cibula, Gynekologicko-porodnická klinika
Aby si obě strany uvědomily, že se jedná o velký závazek. Závazek, který může významně podpořit projekty vědeckého týmu školitele a současně nasměrovat a katalyzovat celoživotní akademickou kariéru školence. Školitel je zavázán nejen výběrem atraktivního tématu, ale i systematickým vedením během celého studia, školencem musí být připraven investovat adekvátní čas a energii. V opačném případě je celý projekt formální, ztrátový pro obě strany a vztah školence a školitele nemůže být úspěšný.

HYDE PARK

Jan Novák, student 6. ročníku

Stejně jako v jakémkoli jiném vztahu banálně znějící podmínka – zájem obou zúčastněných stran. Osobně vidím doktorské (Ph.D.) studium jako dobrou příležitost osobnostního a kariérního růstu, a proto mi přijde škoda, když je bráno ze strany doktoranda pouze jako nutné zlo nástupu na vybrané pracoviště nebo ze strany školitele jako možnost, jak pomocí vypláceného stipendia ušetřit finanční prostředky na výplatě zaměstnance. Při takovém přístupu, kdy už v samém začátku chybí zájem, lze jen těžko očekávat výsledky či následný kvalitní výstup v podobě publikace. Rozhodně si nemyslím, že se jedná o problém většiny doktorandů, ale osobně vím o několika případech.

HYDE PARK

Ing. Ivan Mikula, Klinika dětského a dorostového lékařství

Myslím, že každý mezilidský vztah, a tedy i vztah školitele a doktoranda, stojí na vzájemném respektu, důvěře a komunikaci. Doktorand by měl svého školitele respektovat jako svého učitele (koneckonců si jej vybral), ale i naopak by měl školitel respektovat osobnost svého žáka (koneckonců jej jako žáka akceptoval). Školitel by měl mít doktorandovu důvěru, že jej vede správným směrem a dokáže mu zajistit dobré podmínky pro jeho práci, doktorand zas má mít důvěru svého školitele, že dokáže samostatně plnit vytyčené cíle. Dobrou komunikaci pak považuji za základ a nezbytnou podmínku jakéhokoliv fungujícího vztahu. Bez fungujícího vzájemného vztahu se jen těžko společně dosahuje dobrých výsledků.

HYDE PARK

MUDr. Zdislava Vaníčková, ÚLBLD, ÚBEO

Za prvé důvěru. Důvěru doktoranda ve školitele, ochotu nechat se vést a inspirovat. Důvěru v jeho odborné i lidské kvality. A pak důvěru školitele v doktoranda, že pochytí týmového ducha pracoviště. Důvěru, že dokáže časem pracovat samostatně a přicházet s vlastními řešeními. Důvěru obou ve smysluplnost projektu, na kterém společně pracují. Za druhé čas. Čas společně plánovat experimenty a také je společně hodnotit. Čas naučit doktoranda formulovat myšlenky, naučit ho psát i jak psát anglicky. Čas na prezentaci nových výsledků, na diskuzi. Čas na společný oběd a na povídání o čemkoliv jiném než jen o práci. Za třetí peníze na výzkum, na kterém má doktorand pracovat. Rozpočet dost velkorysý na to, aby bylo možné experimenty opakovat. Peníze na účast doktoranda na kongresech ve chvíli, kdy má prezentovatelné výsledky. Peníze na stipendia a odměny, které stačí alespoň na přežití a umožní studentovi bádat, aniž by si musel příliš často přivydělávat jinou prací.

HYDE PARK

Prof. Libor Vítek, ÚLBLD

Nejdůležitější je vzájemný respekt – student by se měl přihlásit do postgraduálního studia ke školiteli, od kterého se chce něco naučit a kterého uznává jako odbornou autoritu. Na straně druhé, školitel by měl brát postgraduální studenty jako plnohodnotné členy řešitelského týmu, neměl by zapomínat, že většinu „černé práce“ odvedou právě doktorandi. Za to by jim měl nabídnout možnost, jak ze sebe udělat vědeckého pracovníka se vším všudy – naučit je kreativitu, samostatnost, práci s literaturou, psaní grantových přihlášek i publikací a umožnit jim přednášet, eventuálně i pracovat v zahraničí. Měl by je naučit tvrdé práci, která se vyplatí, když je smysluplná, ukázat jim lásku k vědění, naučit je uznávat vyšší hodnoty...

Vztah školitele a studenta by měl být přátelský, rovný a férový. Obě strany by měly přesně znát daná pravidla a snažit se je v maximální míře dodržovat – pak takový vztah opravdu funguje.

1 MĚSÍCE

Zeptali jsme se vašich kolegů, které osobnosti nebo jakému počínu by v uplynulých třech měsících dali jedničku a proč:

Prof. Eva Havrdová, Neurologická klinika

Ráda bych dala jedničku týmu zdravotních sester vedených Alexandrou Drožovou z oddělení C Neurologické kliniky. Ve velmi složitých podmínkách našeho zdravotnictví věnovaly lidsky nevěšdní a odborně špičkovou péči mladé umírající ženě, která se před 3 lety pod tlakem manžela namísto standardní onkologické léčby karcinomu prsu rozhodla léčit alternativně. Lítost nad zbytečně zmarněným životem se nás všech hluboce dotkla s vtíravou otázkou, k čemu je poslání zdravotníka, které se v horách administrativy v obyčejných dnech osaměle vytrácí.

Prof. Jiří Mazánek, Klinika ústní, čelistní a obličejové chirurgie

Koncem ledna se uskutečnilo v Praze již páté onkologické sympózium PragueONCO 2014. Jde o jedinou konferenci v ČR, která získala podporu Evropské onkologické společnosti. Kolokvium si během krátké doby získalo domácí i zahraniční renomé a stalo se odbornou platformou moderní onkologie. Můj obdiv, uznání a tedy i pomyslná jednička náleží proto paní docentce Petře Tesařové, vědecké sekretářce sympózia, a všem jejím obětavým spolupracovníkům z Onkologické kliniky naší fakulty. V této souvislosti si dovoluji uvést i malou osobní vzpomínku na pana docenta Václava Beka, emeritního přednostu Onkologické kliniky, který odešel do medicínského nebe 3. 1. 2014. Opustil nás v pozeňnaném věku 91 let.

Šárka Beránková, 5. ročník

Jedničku uděluji PhDr. MUDr. Oskaru Zakiyanovi, jehož výuku na stážích z nefrologie bych tímto chtěla patřičně ocenit. Není vůbec samozřejmostí, že se lékaři v průběhu klinických stáží medikům věnují. Natož aby tuto práci dělali s nadšením a touhou, a dokonce i schopností předat nám co největší množství opravdu prakticky využitelných informací. Moje jednička měsíce se všemi těmito kvalitami honosí a bonusem je její schopnost (lehce černého) humoru, který je jak pro mozek mediků (přesycený množstvím učiva), tak především pro pacienty v jejich nelehkých chvílích balzámem na duši.

Michaela Kantorová, 3. ročník

Za uplynulé měsíce má mou jedničku pan profesor Tomáš Zima. Za to, jak spolehlivě vedl naši fakultu, Ústav lékařské biochemie a laboratorní diagnostiky a hlavně za to, že uspěl ve volbě rektora Univerzity Karlovy. Věřím, že i v této funkci zůstane nadále ve stejné stopě. Upoutal mě jeho smysluplný volební program, ve kterém my, studenti, jistě oceníme zkvalitnění stravování. Můj obdiv má také za to, že podal ruku prezidentovi ČR, já bych na to neměla – i když věřím, že to byla spíše povinnost.

ERASMUS = prázdniny?

Frankfurt nad Mohanem, přezdívaný Mainhattan, je finančním centrem Německa. Ačkoli mnoho studentů z celého světa tady studuje právě finančnictví, i student medicíny má na místních klinikách výborné podmínky ke studiu, a to nejen díky programu Erasmus.

První zádrhel, který čeká každého studenta, jenž chce na Erasmus kamkoli vyjet, je po zdoluhavém „papírování“ hledání ubytování. U Frankfurtu je tento problém opravdu problémem s velkým „P“. Kolej je zde mnoho, ale studentů ještě více, proto se vyplatí nic neprotahovat a žádost se všemi náležitostmi poslat dostatečně dopředu, nejlépe hned, jak je to možné. Jinak se s velkou pravdě-

podobností stane, že na začátku semestru budete nuceni hledat ubytování vlastní, což se v jednom z nejdražších měst Německa může značně prodražit.

Když už člověk ubytování dostane přidělené, má jistotu, že v cizím městě bude mít alespoň kde bydlet. Základní sta-

rost je tím již vyřešena. Zbývá už „jen“ zaplatit všechny zálohy, do města se nějakým způsobem dopravit, neztratit se, zapsat se na kolej, zapsat se na univerzitu, založit si účet, vyřešit „tramvajenku“, koupit zahraniční SIMkarty, sejít se s koordinátorem místního Erasmus programu a začít chodit do školy. V případě Frankfurtu je třeba se před každou schůzkou s místním koordinátorem programu vybavit notnou dávkou trpělivosti. Nedomluví-li si člověk schůzku dopředu a nebude mít zrovna štěstí, může se stát, že na ni bude čekat hodiny. Stejně tak jako nastavování celého studia mu to zabere hodiny. V mém případě to bylo bez mála 6 hodin jednání a nebylo to z důvodu, že bychom si nerozuměli.

Měl jsem dosud možnost navštívit oddělení dětské chirurgie, endokrinologie a neurologie. Přátelský přístup všech tady medikovi zpřjemňuje studium. Většímu porovnávání se chci vyhnout, protože tu ještě nejsem dostatečně dlouhou dobu na to, abych mohl nějak soudit. Nepřestává mě napadat myšlenka, proč to vypadá, jako by mnoho českých doktorů chtělo medikovi cosi dokázat a nakonec mu svůj obor ukázat v tom „nejhorším“ světle. Oproti tomu zde se snaží již od počátku medika pro všechny obory nadchnout a vtáhnout ho. Nicméně je to možná trošku jinou povahou místních lidí.

Začínal jsem stáží na dětské chirurgii, kde jsem byl spolu s jednou medičkou ze 6. ročníku, tedy s PJ studentkou (Praktisches Jahr = Praktický rok), která mi vše v průběhu vysvětlovala. V Německu probíhá studium na medicíně stejně jako u nás 6 let, s rozdílem posledního roku, kterému se říká „Praktický rok“. Ten tráví student praxí na jednotlivých odděleních. Praxe zde probíhá v trošku jiném duchu, než je tomu u nás. Pokud se na oddělení objeví student, veškerou práci doktora nejen vidí, ale zároveň i provádí. Není tedy problém odebrat krev u 2týdenního miminka, punktovat abscesy, čistit rány, dělat příjmy pacientů či základní

vyšetřování atd. Jelikož je tu plno věcí běžných, provádí je medik na pověření doktora sám. V závěru se samozřejmě všechno konzultuje případně nejasnosti jsou vysvětleny.

Dalších pár týdnů jsem strávil na oddělení endokrinologie, kde vše pokračovalo v podobném duchu – odběry krve, příjmy, vyšetření, konzilia.

Často jsem slyšel: Erasmus, to jsou prázdniny,

tam se člověk vlastně ani nedostane do nemocnice, a když, tak jen s otravou alkoholem. V případě mých prvních měsíců jsem si zkusil už tolik věcí, kolik jsem si v Česku nezkusil za celý akademický rok, a v nemocnici jsem týdně téměř dvojnásobek času kolik u nás. Opravdu nemám pocit, že bych měl já či mí spolužáci v jiných zemích úplně prázdniny.

Zbyněk Vávra

1 NA FACEBOOKU

Hodnocení výuky, aneb Snaha o její zkvalitnění

Hodnocení výuky představuje na naší fakultě již delší dobu zavedený způsob kontroly kvality výuky za uplynulý akademický rok. Jistě není třeba vysvětlovat důležitost ani výhody zcela anonymní ankety v SIS jako zpětné vazby z pohledu studentů. Pro zaručení objektivitu ankety je důležité, že se na jejím vyhodnocování podílí desetičlenná komise skládající se z pěti pedagogů a pěti studentů. Ta postupně pročítá veškeré komentáře i číselná hodnocení a na základě toho vytvoří závěrečnou zprávu obsahující nejen zásadnější nedostatky, ale také pozitivní ohlasy či návrhy na zlepšení výuky.

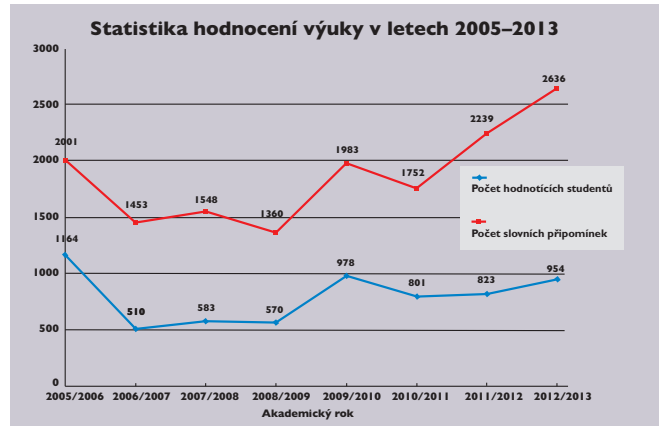
Kromě hodnocení předmětů vytvoří také žebříček 20 nejlépe a 10 nejhůře číselně hodnocených pedagogů. Kompletní zpráva je následně postoupena panu děkanovi, který společně s garanty předmětů připomínky a návrhy řeší, respektive 20 nejlépe hodnocených pedagogů odměňuje. Nutno poznamenat, že anketa neprochází cenzurou v žádném článku jejího hodnocení, nicméně pro zachování objektivitu je komise pochopitelně vázána zabývat se téměř výhradně předměty, u kterých je dostatečný počet připomínek. Například z 5 slovních připomínek s negativní kritikou daného předmětu či kantora z celkových 300 studentů absolvujících tento

předmět bohužel nelze prezentovat žádný zásadní závěr, a už vůbec ne prosazovat změny výuky. Nakonec lze tedy většinou vyvodit závěry jen u velmi dobře nebo velmi špatně hodnocených předmětů či kantorů, kteří jsou hodnoceni mnohem častěji než jiní.

Protože si myslíme, že mnoho studentů nehodnotí výuku z důvodu nejasností okolo fungování ankety a průběhu vyhodnocování příspěvků, založili jsme pro své spolužáky facebookové stránky o hodnocení výuky (www.facebook.com/HVILFUK), kde budeme informovat nejen o výsledcích ankety, ale i o konkrétních krocích, které na jejich podkladě proběhly. Rádi také přivítáme zpětnou vazbu k práci komise a budeme velice rádi, když nám napíšete a pomůžete hodnocení nadále zlepšovat. Jsme tu pro vás!

Studenti z Komise pro hodnocení výuky

FACOOOLTA

Jaké lékařské obory si vybírají naši absolventi?

Jednička ve svém 3. loňském čísle zveřejnila výsledky průzkumu mezi absolventy naší fakulty na téma výběr lékařské specializace. Mezi obory vybranými nejčastěji se objevovaly interní obory, ale i obory chirurgické (chirurgie, ortopedie, traumatologie), dále neurologie, psychiatrie, pediatrie a praktické lékařství. Při výběru oboru jistě hraje roli celá řada faktorů, nestačí jen silný zájem, ale i kapacita volných míst v požadované lokalitě, perspektiva uplatnění a finančního ohodnocení, možné sociální zázemí atd.

Jistě bude zajímavé uvést pro srovnání data, která má k dispozici naše oddělení (OSCV) evidující žádosti lékařů a zubních lékařů o zařazení do specializačního vzdělávání. Za více než dva roky je evidováno více než 1 100 lékařů zařazených do 42 specializačních oborů pro lékaře a do 3 oborů pro zubní lékaře.

Za atraktivní obory jsou považovány nejčastěji vybírané obory, jejichž atraktivita je založena na různých základech a v řadě oborů zpravidla probíhá v módních vlnách. Při porovnání našich dat (viz tabulku, kde uvádíme desítku nejvíce zastoupených oborů) s výše uvedeným průzkumem je zjevný nejvyšší zájem o obor vnitřní lékařství (140), který by mohl vypadat jako určitá renesance tohoto oboru, z něhož se postupně odvinuly desítky dalších specializací. Realitou pravděpodobně je, že specializovaná způsobilost je předpokladem pro zastávání vedoucích postů na interních odděleních, a u těchto mladých lékařů jistě také fakt, že tento široký obor si vybírají ti, kteří sice chtějí pracovat v interních oborech, ale jejich zájem se ještě zcela nevykrytalizoval.

Z interních oborů je nyní zájem i o endokrinologii a diabetologii (63), což je jistě do značné míry způsobeno tím, že po sloučení obou oborů si lékaři doplňují vzdělání ve druhé části specializace. Druhým u nás nejčastěji vybíraným specializačním oborem je neurologie (74), zájem je také o psychiatrii (60), anesteziologii a intenzivní medicínu (54).

Mezi atraktivní obory patří tradičně i skupina oborů s více či méně chirurgickým zaměřením, tj. chirurgie (54), ortopedie (45), gynekologie a porodnictví (56), otorinolaryngologie (53), oftalmologie (52). V prvé desítkě se tedy na rozdíl od průzkumu neobjevuje dětské lékařství (pohybuje se ve středu) ani praktické lékařství, do něhož se lékaři na LF nemohou nechat zařadit, neboť oba obory pro praktické lékařství zůstaly v kompetenci IPVZ.

Neatraktivní obory jsou ty, o něž absolventi nemají zájem, protože jsou považovány za málo perspektivní, obtížné, nezajímavé atp. Jako nejméně vybírané obory mezi námi evidovanými lékaři jsou obory soudní lékařství (1), hygiena a epidemiologie (3), lékařská genetika (3), nukleární medicína (3), neurochirurgie (4), plastická chirurgie (5) a klinická biochemie (5). Kromě obou chirurgických oborů, kde lékaře může odradit i problém se získáním pracovního místa, patří ostatní zbývající obory tradičně k neatraktivním oborům.

Feminizace. Medicína a lékařské specializace zaznamenávají již řadu let postupně se zvyšující podíl žen mezi studenty i lékaři všech oborů. V našem malém souboru jsme zjišťovali podíl lékařů, resp. lékařek ve výše uvedených specializačních oborech.

Mezi obory s nejvyšším podílem žen patří neurologie (85 %), endokrinologie a diabetologie (82 %), psychiatrie (82 %) a gynekologie a porodnictví (80 %). Naopak nejvíce mužů se objevuje tradičně v oborech ortopedie (84 %) a chirurgie (54 %).

Početně malou skupinu tvoří zubní lékaři též evidovaní na našem oddělení. Zubní lékaři mají 3 možnosti výběru specializace – v nich je zařazeno celkem 57 zubních lékařů, z toho v oboru klinická stomatologie je zařazeno 29 zubních lékařů (72 % žen), v orální a maxilofaciální chirurgii se připravuje 10 zubních lékařů (80 % mužů) a v ortodoncii evidujeme 18 zubních lékařů (89 % žen).

vh

Obory nejčastěji vybírané lékaři

Obor specializace	Počet lékařů zařazených do oboru	Podíl mužů a žen mezi zařazenými lékaři (%)
Vnitřní lékařství	140	31 / 69
Neurologie	74	15 / 85
Endokrinologie a diabetologie	63	18 / 82
Psychiatrie	60	18 / 82
Gynekologie a porodnictví	56	20 / 80
Anesteziologie a resuscitace	54	39 / 61
Chirurgie	54	54 / 46
ORL	53	27 / 73
Oftalmologie	52	25 / 75
Ortopedie	45	84 / 16

1 MÍNUS

O tom, že být jedničkou dá někdy sakra práci, se už přesvědčili mnozí z nás. V nové rubrice vám poodhalíme některé minusy jedničkářů – hlavně ty vynalézavé a úsměvné.

Poučení od státnic

Zkoušející: Školní zralost?

Student: Problematiku školní zralosti objasnil ve spisu Orbis pictus mistr JAN HUS.

Zkoušející: Otitis media acuta?

Student: Komplikací je MASTITIS.

Zkoušející: Mastitis je zánět prsu...

Student: ... onemocnění prsu se přece jmenuje MAMMITIS.

Některé omluvenky 46 studentů (62 %) 6. ročníku pro nepřítomnost na semináři

- doprovod přítelkyně, která nezná Prahu, do České lékařské komory
- doprovod přítele (cizince) do nemocnice
- 3x návštěva u zubaře
- 4x návštěva lékaře
- ranní nevolnost po návštěvě čínské restaurace
- 2x ranní nevolnost
- ranní odběr krve (přednáška byla od 10 hodin)
- ústřel krční páteře
- ranní únava po noční stáží na gynekologii
- ranní únava po večerním basketbalu
- ranní únava po pozdním návratu domů
- defekt na pneumatice auta
- cizinecká policie
- 2x zpracování chorobopisu k zápočtu
- montáž kuchyňské linky
- montáž dveří v bytě
- příprava publikace
- profesní školení na brigádu
- návštěva rodičů z ciziny
- neznalost angličtiny
- účast na výzkumu psychiatrického centra

Snad se zdravotní stav jedničkářů zlepší!

Děkovný dopis zahraničních studentů programu Erasmus I. chirurgické klinice I. LF UK a VFN

15th Nov 2013

Dear Doctors!
 It's our last day at
 1st Dep Surgery Hospital today,
 so we want to thank all of you!
 During our 3 weeks here
 we've learnt a lot.
 Thank you for detailed explanation,
 improving our surgical knowledge
 and being so nice to us!
 It's always a pleasure to meet
 people who want to share
 the Art of Medicine.

Erasmus Students
 Syl Mielert
 Polsko
 Stefano Leonardov
 ITALY & PADOVA
 Spanish
 [Signature]

Ke 30. výročí úmrtí profesora Josefa Charvátu

Dne 31. ledna 2014 uplynulo třicet let od úmrtí profesora Josefa Charvátu, zakladatele a prvního přednosty III. interní kliniky I. LF UK a VFN. Během dlouhého, 87 let trvajícího života pana profesora, se v medicíně i společnosti hodně změnilo. Zažil první světovou válku, první republiku i dramatické chvíle jak na počátku druhé světové války, tak na jejím konci.

V roce 1968 byl navrhován do funkce prezidenta republiky, ale odmítl kandidovat. O rok později byl zvolen rektorem Karlovy univerzity, do funkce však již nebyl jmenován. Do dějin medicíny se zapsal především jako velký internista, jeden z nejvýznamnějších českých lékařů 20. století. Nesporné jsou jeho zásluhy o českou (i slovenskou) endokrinologii, podílel se i na vzniku české imunologie a dodnes je uznávána jeho role v počátcích kybernetiky. Byl osobností, na kterou vzpomínali a dosud vzpomínají nejen tisíce jeho studentů, ale i čtenářů *Lékařského repertoria* – medicínské encyklopedie, kterou redigoval. Zastupoval Československo v komisích WHO v Ženevě i New Yorku, léčil řadu významných osob a osobností předválečné éry i pozdější doby.

Na jeho odkazu dodnes zůstávají cenné především tři aspekty:

1. Moderní dynamický přístup ke klinické medicíně, který přetrvává nejen na III. interní klinice pražské Všeobecné fakultní nemocnice, kterou v roce 1945 založil, ale i na pracovištích, kde působili jeho žáci doma i ve světě.
2. Filozofické názory na společnost a její vývoj, které shrnul zejména v knihách *Život, adaptace a stress a Člověk a jeho svět*.
3. Postřehy a hodnocení událostí v české společnosti, které zachytil ve svých denících. Charvátovy záznamy jsou historiky stále citovány jako důležitý zdroj poznání předválečného a válečného období a zejména doby po válce až do počátku 80. let.

Po 30 letech se v interně a jejich podoborech změnilo hodně. V pátek 31. ledna 2014 jsme spolu s ředitelkou VFN Mgr. Danou Juráskovou a děkanem I. LF UK prof. Aleksim Šedem položili květinu u pamětní desky na domě v Ostrovní ulici, kde pan profesor Charvát žil a také zemřel. Na shromáždění ve Faustově domě pak přednesl některé texty pana profesora herec Alfréd Strejček. Pokřtěna zde byla publikace vydaná nakladatelstvím Triton s.r.o. k výročí úmrtí prof. Charvátu pod názvem „Josef Charvát – jak jsme ho poznávali“. Zahnuje 18 příspěvků pamětníků, do kterých se promítá Charvátova doba i dnešek. Text je doplněn rozбором Charvátovy bibliografie vypracovaným MUDr. Vrbovou, několika Charvátovými texty včetně vzpomínky na jeho učitele prof. Josefa Pelnáře a poprvé zde publikovanými texty zednářskými. Na závěr je připojen jako zajímavost článek z časopisu *Motor* z roku 1927, v němž mladý MUDr. Charvát líčí svoji jízdu na nové motorce z Mnichova do Prahy. Kniha je doplněna mnoha fotografiemi.

Profesor Josef Charvát byl jistě jednou z nejvýznamnějších osobností české medicíny 20. století. Nezůstává po něm jen v propedeutikách tradovaný Charvátův příznak, Charvátovy pilulky a Charvátova dieta. Z publikovaných článků lze doložit i jeho světový význam. V knihách *Život, adaptace a stress* a *Člověk a jeho svět* dosáhl jedinečné syntézy názorů na medicínu a společnost, které si většinou udržují platnost i dnes.

prof. MUDr. Štěpán Svačina, DrSc.
prim. MUDr. Petr Sucharda, CSc.

1 OBJEKTIVEM

Floralbalový tým I. LF UK zahájil sezonu

Křest knihy o Josefu Charvátovi

Z oslavy 100. výročí narození paní Josefíny Napravilové

Prof. David Sedmera hostem v Křesle pro Fausta

Ples mediků se studentům líbil i v letošním roce

Neobvykle mírná zima přeje výstavbě centra BIOCEV

1 V MÉDIÍCH

Napsali o nás:

➤ Dvojí důvod k oslavě pro urologii na Karlově

Zdravotnictví, medicína, 27. 1. 2014

Urologická klinika I. LF UK a VFN slaví 20 let laparoskopie u dospělých i dětí a poprvé v Česku ji provádí s 3D systémem. Zakoupil ji ho Nadační fond Lucie.

<http://www.lf1.cuni.cz/dvoji-duvod-k-oslave-pro-urologii-na-karlove>

➤ Prof. A. Šedo: Všechny cesty vedou přes biochemii

Lékařské listy – ZN, 24. 2. 2014

„Naší ambicí je vychovávat odborníky, kteří neuvážují jen v rovině, na nemoc A se předepisuje lék B;“ říká v rozhovoru pro ZN prof. MUDr. Aleksi Šedo, DrSc.

<http://www.lf1.cuni.cz/prof-a-sedo-vsechny-cesty-vedou-pres-biochemii>

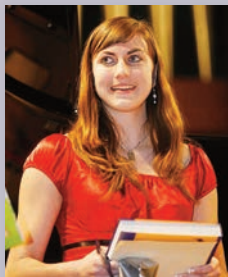
➤ Jana Hroudová: Lidé se za deprese tolik nestydí

STYL, 25. 2. 2014

Zkoumá vliv antidepresiv na energetický metabolismus a také Alzheimerovu chorobu. „Věda mě motivuje,“ říká neurovědkyně Mgr. Jana Hroudová, Ph. D. (29) a držitelka prestižní Ceny Josefa Hlávky.

<http://www.lf1.cuni.cz/jana-hroudova-lide-se-za-deprese-tolik-nestydi>

Studentka I. lékařské fakulty UK a lektorka praktických cvičení na anatomii Tereza Nedvědová obsadila 2. místo na Vědecké konferenci studentů lékařských fakult ČR v Lékařské sekci I s prací **INDUKCE KMENOVÝCH ZNAKŮ U MELANOMOVÝCH LINIÍ IN VITRO** (Školitel: RNDr. Barbora Dvořánková, Ph.D., MUDr. Ondřej Kodet – Anatomický ústav I. LF UK).

Tereze Nedvědové gratulujeme a přejeme další úspěchy.

ed

1 B LAHOPŘEJE

k prosincovým, lednovým a únorovým životním výročím

Prof. MUDr. Jindřichu Martínkovi, DrSc.,
z Ústavu histologie a embryologie I. LF UK

Doc. MUDr. Tomáši Zelinkovi, CSc.,
z III. interní kliniky – kliniky endokrinologie a metabolismu I. LF UK a VFN

Prof. MUDr. Michalu Holubovi, Ph.D.,
přednostovi Kliniky infekčních a tropických nemocí I. LF UK a Nemocnice Na Bulovce

Doc. MUDr. Manuele Vaněčkové, Ph.D.,
z Radiodiagnostické kliniky I. LF UK a VFN

Prof. MUDr. Heleně Tlaskalové-Hogenové, DrSc.,
z Ústavu imunologie a mikrobiologie I. LF UK a VFN

Doc. MUDr. Janu Janotovi, Ph.D.,
z Ústavu patologické fyziologie I. LF UK

Doc. MUDr. Ireně Haškovcové, CSc.,
z Ústavu patologie I. LF UK a VFN

Doc. MUDr. Ivu Pacltovi, CSc.,
z Psychiatrické kliniky I. LF UK a VFN

Prof. MUDr. Antonínu Doležalovi, DrSc.,
z Gynekologicko-porodnické kliniky I. LF UK a VFN

Doc. MUDr. Antonínu Pařízkovi, CSc.,
z Gynekologicko-porodnické kliniky I. LF UK a VFN

Prof. MUDr. Janu Betkovi, DrSc.,
přednostovi Kliniky otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku I. LF UK a FN Motol

Doc. MUDr. Jaroslavu Čermákovi, CSc.,
z Ústavu klinické a experimentální hematologie I. LF UK a ÚHK

Doc. MUDr. Ivu Pacltovi, CSc.,
z Psychiatrické kliniky I. LF UK a VFN

Doc. MUDr. Daniele Jarkovské, CSc.,
z Ústavu histologie a embryologie I. LF UK

ed

KALENDÁŘ

➤ **Pelnářův večer, 10. března 2014**
Nové léčebné postupy v kardiologii
Začátek v 17.00 hodin
v Lékařském domě v Praze 2, Sokolská 31.

➤ **Kafkův večer, 24. března 2014**
Věnováno 90. výročí narození prof. MUDr. Miroslava Kabelky, DrSc.
Začátek v 17.00 hodin
v Lékařském domě v Praze 2, Sokolská 31.

➤ **Křeslo pro Fausta s prof. MUDr. Tomášem Zimou, DrSc., 27. března 2014**
Začátek v 17.00 hodin
v Akademickém klubu I. LF UK, Karlovo nám. 40, Praha 2.

➤ **Oční klinika I. LF UK a VFN v Praze, 31. března 2014**
Aktuální téma v očním lékařství
Začátek v 17.00 hodin
v Lékařském domě v Praze 2, Sokolská 31.

➤ **26. ročník tradičního vzdělávacího semináře MEDSOFT, 25.–26. března 2014.**
Pořádá Pobočka České vědecko-technické společnosti při I. LF UK pro aplikovanou kybernetiku a informatiku.
www.action-m.com/medsoft2014/prihlaska.php

➤ **Mezinárodní konference na téma „Plasticita mozku a rehabilitace. V čem je rehabilitace osob vyššího věku jiná?“, 23. dubna 2014**
- pořádá Klinika rehabilitačního lékařství.

➤ **Golfový turnaj I. LF UK, 26. dubna 2014**
Golfový Klub Sokolov

➤ **Křeslo pro Fausta s prof. MUDr. J. Kvasničkou, DrSc., 29. dubna 2014**
Začátek v 17.00 hodin, v Akademickém klubu I. LF UK, Karlovo nám. 40, Praha 2.

vh

Křeslo pro Fausta

Dvanáctý svazek završuje sérii sto osmdesáti interview pořádaných od začátku nového milénia v prostorách Faustova domu na pražském Karlově náměstí. Pravidelně tyto rozhovory vycházejí knižně pod názvem Křeslo pro Fausta. V roce 2013 usedlo do „Křesla pro Fausta“ dalších 13 významných hostů – převážně představitelů lékařských věd, ale i významných osobností našeho kulturního a společenského života.

Autor Jaroslav Hořejší, vydalo Nakladatelství Galén s.r.o.

vh

ELEKTRONICKÉ INFORMAČNÍ ZDROJE (4)

Orientace v elektronických informačních zdrojích I. lékařské fakulty UK je někdy velice obtížná. Na stránkách Ústavu vědeckých informací (ÚVI) <http://uvi.fl1.cuni.cz> se však můžeme zorientovat poměrně snadno. Po levé straně máme uvedeny základní informace o našem ústavu, informace o službách knihovny nebo, což doporučujeme, sekci „Katalogy a databáze“. Odtud je přístup do katalogu I. LF UK, ale také do e-zdrojů fakulty. Na čelních místech jsou po vybrání příslušného zdroje vypsány nejdůležitější databáze, e-časopisy nebo e-knihy včetně zkušebních přístupů. Všechny výše uvedené zdroje jsou pak řazeny abecedně. Ikony nalevo značí přímý přístup, ikony domečku vpravo vzdálený přístup. Kromě elektronických informačních zdrojů doporučujeme vyzkoušet sekci „Bibliografie“, kde jsme pro zaměstnance I. LF UK a VFN umístili návod na zpracování citačních ohlasů, informace o novém systému evidence publikačních aktivit (OBD systém) nebo informace o nové Metodice hodnocení výsledků výzkumných organizací.

Na hlavní stránce ÚVI jsou také zviditelněné tzv. rychlé odkazy, které nás z IP adres I. LF UK přeměrují do katalogu I. LF UK, katalogu e-časopisů EZB, databází dostupných na naší fakultě nebo do databáze publikačních aktivit. V pravé části hlavní stránky jsou odkazy na semináře, které probíhají na našem ústavu (sledujte od poloviny února sekci „Kalendář“), či informace o provozní době knihovny ÚVI. Naši základní stránku doplňují Aktuality umístěné uprostřed. Jejich sledováním získáte přehled o zkušebních přístupech i např. o nových e-knihách, které byly zakoupeny pro účely výuky pro tento akademický rok.

PhDr. Hana Skálová

Jednička

Bulletin I. lékařské fakulty UK
Neprodejně, vychází jako dvouměsíčník.
Ročník: 11, číslo: 1/2014
Redakce: Petr Bartůněk, Eva Davidová, Jana Francová, Vlasta Helekalová, Jana Mašková, Adam Tesař, Jana Tlapáková, Martin Vejražka
Grafické zpracování: Zuzana Kutlíková
Fotografie a ilustrace: archivy I. LF UK a autorů příspěvků
Své dotazy či náměty můžete poslat na e-mail: jednicka@fl1.cuni.cz